

**STICHTING
RECLAME CODE**

Per e-mail:
Reclame Fossielvrij
Greenpeace Nederland
Dr. C. Kaupa
Van Spielbergstraat 143-3
1057 RD AMSTERDAM

Dossier 2022/00100

Amsterdam, 28 juni 2022

Geachte heer Kaupa,

Hierbij zend ik u een afschrift van de beslissing van de Reclame Code Commissie d.d. heden in bovengemeld dossier.

Ik verzoek u om Reclame Fossielvrij en Greenpeace Nederland in het bezit te stellen van een afschrift van deze beslissing.

Hoogachtend,
namens de Reclame Code Commissie

5002

Mr. S.L. Brons
Secretaris

...voor verantwoorde reclame

Buitenveldertselaan 106 | 1081 AB Amsterdam | T 020 301 33 97
Postbus 75684 | 1070 AR Amsterdam | info@reclamecode.nl | www.reclamecode.nl

Beslissing van de Reclame Code Commissie

In de zaak van : Dr. C. Kaupa LL.M, Reclame Fossielvrij en Greenpeace Nederland, klagers,
tegen : Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V., gevestigd te Den Haag,
adverteerder.

De procedure

Klagers hebben bij e-mail van 10 februari 2022 bezwaar gemaakt tegen de hierna te noemen reclame-uiting van adverteerder.

Adverteerder (hierna: Shell) heeft verweer gevoerd bij brief van 4 april 2022. Op verzoek van het secretariaat van de Stichting Reclame Code heeft Shell bij e-mails van 12 en 21 april 2022 nadere gegevens verstrekt.

Klagers hebben gerepliceerd bij e-mail van 6 mei 2022, waarna Shell heeft gedupliceerd bij e-mail van 31 mei 2022.

De Reclame Code Commissie (hierna: de Commissie) heeft de klacht behandeld in haar zitting van 9 juni 2022, waarop partijen hun standpunten mondeling hebben toegelicht. Namens klagers hebben C. Kaupa en F. Slegers (Reclame Fossielvrij) het woord gevoerd. Shell is ter zitting vertegenwoordigd door mr. M.C.J.A. Schröder-van Waes en L. Mandias, bijgestaan door mr. S. Bergsma, advocaat.

De bestreden reclame-uiting

Het betreft de website van Shell die betrekking heeft op de campagne "Maak het verschil. Compenseer CO₂-uitstoot" (www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot). Op deze website staat onder meer:

"Maak het verschil. Compenseer CO₂-uitstoot
(...) Het is belangrijk om CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te verminderen. Lukt dat niet? Dan kun je samen met Shell rekening houden met het milieu door CO₂-uitstoot te compenseren."

Onder de kop "Hoe kan ik bijdragen aan CO₂-compensatieprogramma's bij Shell?":

"1) CO₂-uitstoot helpen te compenseren bij de kassa.

Je kunt door 1 cent extra te betalen per liter CO₂-uitstoot van de getankte brandstof bijdragen aan investeringen in CO₂-compensatieprojecten. (...) Shell koopt dan koolstofkredieten die volgens internationale normen de CO₂-uitstoot compenseren van de winning van de ruwe olie tot aan de benzinepomp voor de klant. (...)

2) Automatisch CO₂-uitstoot compenseren met compensatieAAN

Als je je aanmeldt voor compensatieAAN en Shell Euro 95, Shell Diesel of lpg tankt, dan verschijnt de 1 cent extra per liter automatisch op de kassabon na het scannen van je Air Miles-kaart. Hierdoor compenseer je CO₂-uitstoot van je brandstofverbruik. Shell compenseert CO₂-uitstoot van de winning van ruwe olie tot en met de benzinepomp. Als je je hebt aangemeld voor compensatieAAN

en je tankt Shell V-Power Benzine of Shell V-Power Diesel, dan compenseert Shell de volledige CO₂-uitstoot; vanaf winning van ruwe olie tot en met het brandstofverbruik.”

Onder “veelgestelde vragen”:

“Wat is CO₂-compensatie?”

Door een financiële bijdrage te leveren aan compensatieprojecten kun je als consument jouw eigen CO₂-voetafdruk compenseren. Deze projecten zorgen ervoor dat CO₂-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik gecompenseerd wordt, bijvoorbeeld door bossen te behoeden voor kap.”

En:

“Wat zijn de algemene voorwaarden voor CO₂-compensatie bij Shell?”

(...)

2.3 Het begrip “CO₂-compensatie” wordt op een niet-wetenschappelijke manier gebruikt om aan te geven dat Shell d.m.v. een transactie ervoor zorgt dat een hoeveelheid CO₂ uit de atmosfeer wordt verwijderd, welke hoeveelheid CO₂ gelijk is aan CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de winning, productie, distributie en het verbruik van de Brandstof. De onttrekking van CO₂ uit de atmosfeer vindt plaats via een op de natuur gebaseerd proces dan wel via het voorkomen van CO₂-emissies door het tegengaan van ontbossing.

Op verschillende webpagina's is een “*Disclaimer” opgenomen. Na het aanklikken hiervan verschijnt de tekst:

“*CO₂-compensatie voorkomt niet dat er CO₂-uitstoot vrijkomt wanneer de brandstof wordt geproduceerd of gebruikt. CO₂-uitstoot compenseren wil zeggen het aankopen van Carbon Credits, waarmee geïnvesteerd wordt in geverifieerde projecten om bossen te beschermen en bomen te planten. Deze Carbon Credits zijn geen gelijkwaardige vervanging voor energieoplossingen met een lagere emissie. Er wordt immers nog steeds CO₂ uitgestoten.”

Bovengenoemde gedeeltes van de website zijn in kopie bij deze uitspraak gevoegd.

De klacht

Klagers voeren het volgende aan, verkort en zakelijk weergegeven.

De Commissie heeft in haar uitspraak van 26 augustus 2021 naar aanleiding van een klacht van (onder anderen) klagers geoordeeld dat de promotie door Shell van het product ‘CO₂-compensatie’ met de slogan “Maak het verschil. Rij CO₂-neutraal” in strijd was met de artikelen 2 en 3 van de Milieu Reclame Code (dossier 2021/00190). Shell bleek niet in staat het benodigde wetenschappelijke bewijs te leveren om haar belofte van CO₂-neutraal te staven. In reactie op deze uitspraak heeft Shell slechts kleine aanpassingen aangebracht, waardoor de huidige marketingclaims in wezen identiek zijn aan de claims waarvan de Commissie heeft vastgesteld dat zij in strijd zijn met de vereisten van eerlijke reclame. Shell heeft alleen “CO₂-neutraal” vervangen door “CO₂-compensatie”. Uit de door Van Dale en Woorden.nl gegeven definities kan worden geconcludeerd dat “compensatie” verwijst naar het ongedaan maken van een veroorzaakte schade. CO₂-compensatie verwijst dus naar het ongedaan maken van de door CO₂-uitstoot veroorzaakte klimaatschade en is daarom synoniem voor CO₂-neutraal. Shell bedoelt met beide termen ook hetzelfde en beide termen zijn door de Commissie in uitspraak 2021/00190 als synoniemen opgevat, aldus klagers. Op grond hiervan kan worden aangenomen dat de gemiddelde consument de belofte van CO₂-compensatie zo zal opvatten dat de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO₂-uitstoot als gevolg van het rijden op fossiele brandstoffen ongedaan wordt gemaakt door het door Shell aangeprezen product CO₂-compensatie. Shell heeft niet het benodigde wetenschappelijke bewijs geleverd dat CO₂-compensatie daadwerkelijk dit belofte resultaat oplevert. Volledige CO₂-compensatie is niet mogelijk, omdat de vermeende klimaateffecten van compensatieactiviteiten niet gelijkwaardig zijn aan (vergelijkbaar met) de door CO₂-uitstoot veroorzaakte klimaatschade, hetgeen

betekent dat CO2-compensatiemaatregelen de ontstane klimaatschade niet kunnen compenseren. De Commissie heeft dit in haar eerdere uitspraak bevestigd. Beloften van volledige compensatie moeten daarom als feitelijk onjuist worden beschouwd.

Het ontbreken van gelijkwaardigheid (vergelijkbaarheid) geldt ook als de uitingen zo worden opgevat dat deze slechts een gedeeltelijke compensatie van de door CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade suggereren, zoals in de disclaimer. Beloften van gedeeltelijke compensatie worden evenmin door wetenschappelijk bewijs gestaafd. Bovendien specificieert Shell in marketingbeloften van een gedeeltelijke compensatie niet hoeveel van de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-vervuiling ongedaan zou worden gemaakt door haar product CO2-compensatie. Dit is in strijd met het vereiste dat milieucclaims nauwkeurig en niet vaag dienen te zijn om misleiding te voorkomen. Dit wordt door de Europese Commissie duidelijk gesteld in haar richtsnoeren uit 2021 voor de toepassing van de Richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken bij milieucclaims: *“Environmental claims are likely to be misleading if they consist of vague [...] statements of environmental benefits [...]”*. Ook de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) waarschuwt voor vage milieucclaims: *“Voorkom dat consumenten uw claims verkeerd kunnen interpreteren. Gebruik daarom geen vage termen.”*

De slogan “Maak het verschil” is bij aanpassing van de uitingen na de uitspraak van de Commissie gehandhaafd. Deze slogan, waarmee een substantieel effect wordt gesuggereerd, is echter niet passend nu er onzekerheid over het effect van de CO2-compensatiemaatregelen bestaat.

Klagers concluderen dat de aanprijzing door Shell van haar product CO2-compensatie in strijd is met de artikelen 2 en 3 MRC, en een schending van de uitspraak van de Commissie in dossier 2021/00190. Tot slot merken klagers op dat de onjuiste boodschap dat consumenten voor 1 cent de klimaatschade van een liter fossiele brandstof ongedaan kunnen maken, het gevoel van urgentie om grote stappen voor het klimaat te maken vermindert en daardoor een belangrijke hindernis in de transitie is.

Het verweer

Het verweer wordt als volgt samengevat.

Voor klanten die nog moeten overschakelen op brandstoffen met een lagere CO2-uitstoot, maar wel hun koolstofvoetafdruk willen compenseren, heeft Shell het programma ‘CO2-compensatie’ in het leven geroepen. Klanten die aan dit programma willen deelnemen, kunnen zich daarop abonneren of kunnen CO2-compensatie aanschaffen bij de aankoop van brandstof bij de tankstations van Shell. In beide gevallen betalen zij 1 eurocent extra per liter aangekochte brandstof. Shell boekt dan carbon credits af van haar wereldwijde rekening van aangekochte carbon credits, die worden verkregen uit projecten voor herbebossing of vermeden ontbossing. Deze afboekingen staan gelijk aan de koolstofemissies uit het gebruik van de door de consument aangekochte brandstof (‘CO2-compensatie’). Eén carbon credit staat voor de vermindering of verwijdering van een gelijkwaardige hoeveelheid van één ton CO2 uit de atmosfeer.

Na de uitspraak van de Commissie in dossier 2021/00190 heeft Shell, om elk misverstand te voorkomen over het feit dat CO2-compensatie geen substituuat is voor het vermijden of verminderen van emissies, haar aanvankelijke claim “Maak het verschil. Rij CO2-neutraal” veranderd in “Maak het verschil. Compenseer CO2”. Hiermee wordt een directe link gelegd met de CO2-compensatieprogramma’s waarmee consumenten bekend zijn. Zoals blijkt uit de in het verweer genoemde voorbeelden, is CO2-compensatie een gebruikelijke dienst die bedrijven aanbieden aan hun klanten om hun koolstofvoetafdruk te verkleinen. De Nederlandse consument is gewend aan de term “CO2-compensatie” en begrijpt ook dat CO2-compensatie niet alle klimaatschade wegneemt, maar wel een zinvolle bijdrage kan leveren aan het beperken van het effect van de CO2-uitstoot die het

gevolg is van zijn consumptie. Dat de Nederlandse consument bekend is met CO₂-compensatieprogramma's en met de betekenis van CO₂-compensatie, wordt bevestigd door de (overgelegde) gegevens van de door Dynata Market Research onder Nederlandse consumenten gehouden enquête (hierna: het consumentenonderzoek). Daaruit blijkt dat 67% van de ondervraagden matig (56%) tot zeer (11%) bekend is met CO₂-compensatie(programma's) en dat 84% begrijpt dat de claim van Shell niet de boodschap overbrengt dat haar compensatieprogramma de volledige klimaatschade als gevolg van de verbranding van de gekochte brandstoffen ongedaan maakt. Verder weet een ruime meerderheid dat de CO₂-compensatieclaim van Shell betekent dat geld wordt geïnvesteerd in de aanplant van bomen en/of de bescherming van bossen. Van de 16% die op het eerste gezicht gelooft dat wel alle klimaatschade ongedaan wordt gemaakt, zegt 79% dat zij zich eerst zou informeren over de werking van CO₂-compensatie in de praktijk. Deze consumenten zouden dan uit de website van Shell opmaken dat het belangrijk is om emissies te vermijden of te verminderen en dat alleen als dat niet mogelijk is CO₂-compensatie kan worden overwogen, wat de CO₂-compensatie inhoudt en dat niet alle nadelige gevolgen voor het klimaat worden weggenomen (disclaimer). Het voorgaande betekent in feite dat slechts de overgebleven zeer kleine groep van consumenten die zich niet informeert over hoe CO₂-compensatie in de praktijk werkt (3,5%), zich nog zou kunnen vergissen over de betekenis van de claim. Dit minimale deel van het publiek kan niet worden beschouwd als de gemiddelde consument, aldus Shell.

Op grond van de claim verwacht de gemiddelde consument dat de door Shell aangeboden CO₂-compensatie bijdraagt aan het verminderen van de schadelijke effecten van CO₂-uitstoot. Die belofte wordt door Shell waargemaakt. Shell berekent de koolstofuitstoot van het gebruik van de verkochte brandstof. Nu één carbon credit staat voor één ton vermeden of verwijderde CO₂, kan de hoeveelheid CO₂-uitstoot worden gecorrigeerd aan een bepaald aantal carbon credits. Lloyd's Register Quality Assurance controleert jaarlijks de integriteit van de processen voor de screening van carbon credits, het toezicht op de prestaties van de projecten, de aankoop, de reconciliatie, de afboeking en de uitgifte van certificaten, ter ondersteuning van het CO₂-compensatieprogramma van Shell. Hierdoor is gewaarborgd dat de gekochte en afgeschreven carbon credits wezenlijk bijdragen aan de beperking van het negatieve effect van de CO₂-uitstoot van klanten. Verder is CO₂-compensatie door de aankoop van carbon credits een internationaal aanvaarde manier om de totale hoeveelheid CO₂ te verminderen en bij te dragen aan de beperking van de klimaatverandering. Het nut van CO₂-compensatieprogramma's is aanvaard door internationale organisaties zoals de Verenigde Naties en het World Economic Forum en wordt bevestigd in wetenschappelijke literatuur (bijvoorbeeld Prof. Hein in Nature Today 2019: "Compensatie van je CO₂-emissies - heeft dat nut?" en verschillende artikelen van de Universiteit van Oxford).

CO₂-compensatieclaims zijn een gebruikelijke en algemeen aanvaarde manier om programma's voor CO₂-compensatie aan te prijzen. Shell wijst in dit verband op het vonnis van de rechtbank Den Haag van 26 mei 2021 in de 'Milieudéfensie Klimaatzaak' (ECLI:NL:RBDHA:2021:5339), waarin is overwogen: "4.4.30. Algemeen aanvaard is dat de hiervoor besproken reductiepaden netto doelstellingen bevatten, die ruimte geven voor compensatie van CO₂-uitstoot." Ook de ACM erkent dat CO₂-compensatieprojecten een rol kunnen spelen bij de vermindering van restemissies en aanvaardt dat claims voor CO₂-compensatie, voor zover deze onderbouwd kunnen worden, toelaatbaar zijn. Voorts wijst Shell op verschillende zaken waarin de Commissie het gebruik van CO₂-compensatieclaims heeft gevalideerd.

Het CO₂-compensatieprogramma van Shell is in overeenstemming met internationaal erkende normen en best practices voor koolstofcompensatie. Haar compensatieprojecten zijn geaccrediteerd door VCS en Gold Standard en voldoen aan de eisen van ISO 14021 en PAS 2060. Certificering van projecten vindt plaats indien is aangetoond dat de emissiereducties reëel, meetbaar, permanent en additioneel zijn en niet tot verplaatsing van emissies leiden. Hierdoor is de bestreden claim voldoende onderbouwd zoals in de wet en MRC vereist en zoals nader ingevuld in de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de ACM. De claim "Maak het verschil. Compenseer CO₂" is niet misleidend en daarmee niet in strijd met artikel 2 MRC, aldus Shell.

Tot slot merkt Shell op dat toewijzing van de klacht in feite een verbod op communicatie over haar CO2-compensatieprogramma zou inhouden, terwijl communicatie essentieel is voor het succes van het programma en de mogelijkheid voor klanten van Shell om een zinvolle bijdrage te leveren aan de verkleining van hun koolstofvoetafdruk.

De repliek

Klagers voeren in reactie op het verweer het volgende aan, verkort en zakelijk weergegeven.

Shell beweert enerzijds dat haar 'CO2-compensatie' de door fossiele brandstoffen veroorzaakte schade volledig compenseert ("gelijkwaardige hoeveelheid"), maar anderzijds dat Shell die schade slechts gedeeltelijk compenseert ("bijdragen aan het beperken van het effect van CO2-uitstoot"). Dit zijn twee tegenstrijdige beweringen, die niet beide waar kunnen zijn. Voor zover een gedeeltelijke compensatie wordt geclaimd, is sprake van een vage milieclaim omdat onduidelijk is hoeveel van de veroorzaakte klimaatschade wordt gecompenseerd. Shell heeft nog steeds niet het benodigde wetenschappelijke bewijs voor haar claims betreffende (volledige of gedeeltelijke) CO2-compensatie geleverd en heeft niet uitgelegd hoe de term "CO2-compensatie" verschilt van de als misleidend beoordeelde term "CO2-neutraal". Compensatie betekent het ongedaan maken van een veroorzaakte schade. De uitleg die Shell geeft over de vrijwillige aankoop van carbon credits voor bosbehoudprojecten verklaart alleen het mechanisme van hoe CO2-compensatie wordt verondersteld te werken, maar vormt geen bewijs van het door Shell beloofde resultaat. Dat het CO2-compensatieprogramma van Shell voldoet aan ISO 14021 en PAS 2060 vormt onvoldoende onderbouwing voor het promoten van het product met vage CO2-compensatieclaims. CO2-compensatie is een uiterst controversiële praktijk die in strijd is met duidelijk aanbevelingen van de EU. De Europese Commissie beveelt bedrijven aan om bij het meten en bekendmaken van hun milieuprestaties gebruik te maken van de Product Environmental Footprint (PEF)-methode van de EU, waarbij carbon credits buiten beschouwing worden gelaten. CO2-compensatie door middel van voluntary carbon credits wordt dan ook niet als 'best practice' beschouwd.

Het toevoegen van de disclaimer onderaan de website van Shell kan de misleidende indruk die wordt gewekt door de naam en de presentatie van het product 'CO2-compensatie' niet corrigeren. Het consumentenonderzoek waarop Shell zich beroept voldoet niet aan de eisen van wetenschappelijk geldig kwantitatief onderzoek, onder andere omdat enkele vragen op een leidende manier zijn geformuleerd. Ook presenteert Shell resultaten die niet door de onderzoeksgegevens worden gestaafd. Ten slotte stellen klagers dat Shell in haar verweer veel van de door haar aangehaalde bronnen onjuist weergeeft.

De dupliek

Shell herhaalt dat CO2-compensatie een gebruikelijke en toegestane term op consumentenmarkt is en dat de gemiddelde consument begrijpt dat de door Shell aangeboden CO2-compensatie niet alle nadelige gevolgen voor het klimaat wegneemt, maar de eigen koolstofvoetafdruk verkleint. Dat de gemiddelde consument de claim begrijpt, wordt onderbouwd door de resultaten van het consumentenonderzoek. Shell weerlegt (grotendeels) de kritiek van klagers op dit onderzoek. Nu één carbon credit staat voor één ton CO2 die wordt vermeden of verwijderd, is sprake van 100% compensatie. Dat betekent niet dat daarmee ook alle klimaatschade of een 'percentage klimaatschade' gegarandeerd wordt opgeheven. Er is dus geen sprake van absolute milieclaim. Shell verwijst voor een uitleg van het begrip 'CO2-compensatie' naar de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de ACM.

De bestreden claim is aantoonbaar juist. Het wetenschappelijke bewijs voor de positieve werking

van CO₂-programma's volgt uit het - ook door klagers aangehaalde - IPCC-rapport ("Special Report: Global Warming of 1.5°"), waarin bebossing en herbebossing expliciet zijn genoemd als mechanismen die noodzakelijk zijn om het 1,5 graden scenario ("*limit warming to 1.5°*") te halen. Alle CO₂-compensatieprogramma's van Shell zijn gecertificeerd conform de Verified Carbon Standard, de Gold Standard en de American Carbon Registry. Deze programma's leveren de geclaimde compensatie en door de hoogste standaard in certificering zijn risico's afgedekt. Verder betwist Shell gemotiveerd de stelling van klagers dat CO₂-compensatie in aanbevelingen van de EU als negatief of controversieel wordt voorgesteld. Ten slotte gaat Shell in op de door klagers geuite kritiek op het weergeven van bronnen, welke kritiek volgens Shell niet terecht is. Shell concludeert dat zij duidelijk is over de betekenis van de bestreden claim "Maak het verschil. Compenseer CO₂" en waarmaakt wat zij claimt, zodat de claim niet misleidend is.

De mondelinge behandeling

Partijen hebben, mede aan de hand van pleitnota's, hun standpunten nader toegelicht en hebben vragen van de Commissie beantwoord. Op hetgeen ter zitting aan de orde is gekomen, wordt voor zoveel nodig in het hiernavolgende ingegaan.

Het oordeel van de Commissie

1. Kern van de klacht is dat de wijze waarop Shell op haar website de door haar aangeboden 'CO₂-compensatie' aanprijst, met als slogan "Maak het verschil. Compenseer CO₂", onjuist en misleidend is en om die reden - op dezelfde gronden als de in dossier 2021/00190 beoordeelde uiting "Maak het verschil. Rij CO₂-neutraal" - in strijd is met de artikelen 2 en 3 MRC. Krachtens artikel 2 MRC mag een milieclaim de consument niet misleiden over milieuaspecten van het aangeprezen product of over de bijdrage van de adverteerder aan het handhaven of bevorderen van een schoon leefmilieu in het algemeen. In artikel 3 MRC is bepaald dat op de adverteerder de bewijslast dat haar milieclaim juist is, rust. Daarbij geldt dat naarmate de claim absoluiter is geformuleerd, zwaardere eisen aan het bewijsmateriaal worden gesteld.

2. Shell voert in de eerste plaats aan dat de onderhavige uiting, waarin de aanvankelijk door Shell gebruikte en door de Commissie (in dossier 2021/00190) beoordeelde term "CO₂-neutraal" niet meer voorkomt, geen absolute en misleidende milieclaim betreft, omdat nu, anders dan voorheen, op de website duidelijk wordt gemaakt dat door CO₂-compensatie niet alle klimaatschade die het gevolg is van het verbruiken van fossiele brandstof teniet wordt gedaan en de gemiddelde consument dit begrijpt, zoals blijkt uit het overgelegde consumentenonderzoek. Blijkens de ter zitting gegeven toelichting bedoelt Shell met dit verweer dat 'klimaatschade' een breder begrip is dan de alleen door CO₂-uitstoot veroorzaakte schade en dat de geclaimde compensatie beperkt is tot het compenseren van de door CO₂-uitstoot veroorzaakte klimaatschade en geen betrekking heeft op andere door het verbruik van fossiele brandstoffen veroorzaakte schade.

3. Dit verweer treft geen doel. Dat de uiting betrekking heeft op compensatie van de uitgestoten CO₂ blijkt voldoende uit de uiting, waarin immers steeds over CO₂-uitstoot en CO₂-compensatie wordt gesproken. Of uit het consumentenonderzoek valt af te leiden dat de gemiddelde consument uit de uiting begrijpt dat de aangeprezen CO₂-compensatie niet de volledige klimaatschade als gevolg van het verbruik van de gekochte brandstof ongedaan maakt (vraag 2), kan dan ook buiten beschouwing blijven, nu het antwoord op deze vraag niet van belang is voor de vraag of in de uiting sprake is van een absolute en/of misleidende milieclaim.

4. Anders dan in dossier 2021/00190 wordt in de huidige uiting in de eerste plaats gesproken over 'compenseren' als zodanig. De Commissie noemt in dit verband de volgende tekst: "*Compenseer*

CO₂-uitstoot (...) Het is belangrijk om CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te verminderen. Lukt dat niet? Dan kun je samen met Shell rekening houden met het milieu door CO₂-uitstoot te compenseren." Deze woorden impliceren dat Shell in enige mate CO₂-uitstoot compenseert. Er wordt immers niet gesproken over compensatie van "de" CO₂-uitstoot. De Commissie acht deze woorden voldoende relativerend mede gelet op hetgeen in dossier 2021/00190 is overwogen, te weten dat aannemelijk is dat Shell in enige mate CO₂-uitstoot compenseert. Het voorgaande citaat leidt daarom op zichzelf genomen niet tot het oordeel dat (opnieuw) sprake is van een absolute milieclaim. Met deze constatering kan echter niet worden volstaan, nu de uiting in haar geheel moet worden bekeken en naar het oordeel van de Commissie daarentegen wel sprake is van een absolute milieclaim waar in de uiting eveneens stellig wordt beweerd dat de door de het verbruik van de brandstoffen van Shell veroorzaakte CO₂-vervuiling volledig wordt gecompenseerd. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de volgende (onder "de bestreden uiting" weergegeven) teksten:

- *"Shell koopt dan koolstofkredieten die volgens internationale normen de CO₂-uitstoot compenseren van de winning van de ruwe olie tot aan de benzinepomp voor de klant."*
- *"Als je je hebt aangemeld voor compensatie AAN en je tankt Shell V-Power Benzine of Shell V-Power Diesel, dan compenseert Shell de volledige CO₂-uitstoot; vanaf winning van ruwe olie tot en met het brandstofverbruik."*
- *(onder algemene voorwaarden) "2.3 Het begrip "CO₂-compensatie" wordt op een niet-wetenschappelijke manier gebruikt om aan te geven dat Shell d.m.v. een transactie ervoor zorgt dat een hoeveelheid CO₂ uit de atmosfeer wordt verwijderd, welke hoeveelheid CO₂ gelijk is aan CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de winning, productie, distributie en het verbruik van de Brandstof."*

Shell heeft zowel in haar dupliek als ter zitting erkend dat met de in de uiting aangeprezen CO₂-compensatie wordt bedoeld dat sprake is van "100% compensatie" van de CO₂-uitstoot die wordt veroorzaakt door het brandstofverbruik. Aldus is sprake van een absolute milieclaim als bedoeld in artikel 3 MRC. De tekst in de disclaimer maakt dit niet anders. Daarin wordt weliswaar toegelicht dat CO₂ wordt uitgestoten, maar wordt de claim van 100% CO₂-compensatie niet genuanceerd.

5. Op grond van de in de uiting gegeven toelichting zal de gemiddelde consument de in de uiting besloten belofte van CO₂-compensatie uiteindelijk zo begrijpen dat door 1 cent per liter getankte brandstof extra te betalen de CO₂ die door het verbruik van die brandstof in de atmosfeer terecht komt volledig wordt gecompenseerd door een evenredige hoeveelheid CO₂ die dankzij het CO₂-compensatieprogramma van Shell (carbon credits in bosprojecten) wordt vermeden of verwijderd uit de atmosfeer. Met andere woorden: de totale hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer neemt ondanks verbruik van de brandstof van Shell niet toe, omdat tegenover de daarbij uitgestoten CO₂ een evenredige hoeveelheid door een bosproject opgenomen CO₂ staat. Naar het oordeel van de Commissie is de thans aldus geadverteerde 'volledig gecompenseerde CO₂' in feite niet anders dan het eerder beoordeelde begrip 'CO₂-neutraal'.

6. Krachtens artikel 3 MRC dient Shell aan te tonen dat haar absolute milieclaim betreffende volledige CO₂-compensatie door middel van carbon credits die zijn verkregen uit bosprojecten juist is. Shell beroept zich in dit verband, evenals zij deed in dossier 2021/00190 voor de claim "CO₂-neutraal", op de certificering van haar CO₂-compensatieprogramma conform de Verified Carbon Standard, de Gold Standard en de American Carbon Registry en op het feit dat haar programma voldoet aan de eisen van ISO 14021 en PAS 2060. Zoals de Commissie in dossier 2021/00190 reeds heeft overwogen, acht zij voldoende aannemelijk dat bij dergelijke gecertificeerde compensatieprojecten, die voldoen aan bepaalde theoretische standaarden, sprake is van een bepaalde mate van CO₂-compensatie, maar is een beroep op deze theoretische, op afspraken gebaseerde normen op zich ontoereikend om als voldoende onderbouwing van de absolute claim van volledige CO₂-compensatie te dienen. Daartoe dienen degelijke, onafhankelijke, verifieerbare en algemeen erkende bewijzen beschikbaar te zijn dat de beloofde volledige compensatie van de CO₂-uitstoot in de praktijk daadwerkelijk gegarandeerd en blijvend wordt gerealiseerd. De Commissie acht ook nu

hetgeen Shell heeft aangedragen een ontoereikende onderbouwing van dit laatste. Shell heeft niet aangetoond dat het absoluut zeker is dat volledige en blijvende CO2-compensatie via haar bosprojecten is gegarandeerd. Daarbij is van belang dat over de mate van CO2-compensatie door bosprojecten geen volledige wetenschappelijke consensus bestaat, zoals ook blijkt uit de door partijen overgelegde stukken.

7. Op grond van het voorgaande is de Commissie van oordeel dat Shell de juistheid van de absolute claim van volledige CO2-compensatie niet in de door artikel 3 MRC vereiste mate heeft aangetoond. Dit betekent tevens dat de uiting misleidend is in de zin van artikel 2 MRC.

Anders dan Shell stelt houdt dit oordeel geen algeheel verbod in voor Shell om de aandacht te vestigen op haar CO2-compensatieprogramma, maar wordt Shell aanbevolen om dit niet te doen op de hier beoordeelde absolute wijze waarbij een gegarandeerd resultaat wordt geclaimd.

De beslissing

De Commissie acht de reclame-uiting in strijd met de artikelen 2 en 3 MRC. Zij beveelt adverteerder aan om niet meer op een dergelijke wijze reclame te maken.

Partijen hebben, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld, de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij het College van Beroep, onder gelijktijdige storting van het voor de behandeling van het beroep verschuldigde bedrag. Het beroepschrift dient binnen 14 dagen na dagtekening van deze uitspraak in het bezit te zijn van het College van Beroep, waarvan het secretariaat gevestigd is te Amsterdam. Het postadres van het secretariaat is: postbus 75684, 1070 AR Amsterdam.

De voorzitter

De secretaris

Mr. R.H. Mulderije

Mr. S.L. Brons

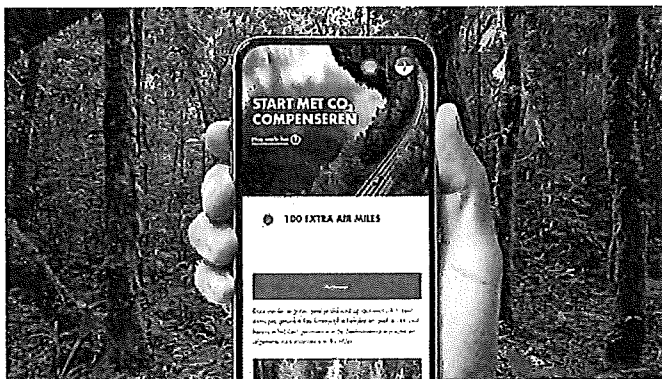
Gewezen door mr. R.H. Mulderije, voorzitter, en S. Alspeer, mr. J.J. van Ewijk, mr. D. Mommaal en mr. P.A. Visser, leden.

Amsterdam, 28 juni 2022

MAAK HET VERSCHIL. COMPENSEER CO₂-UITSTOOT

We zijn allemaal veel op de weg. Om te werken. Om boodschappen te doen. Om onze kinderen naar sportclubs te brengen. Het is belangrijk om CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te verminderen. Lukt dat niet? Dan kun je samen met Shell rekening houden met het milieu door CO₂-uitstoot te compenseren.

CO₂-uitstoot compenseren is nu nog makkelijker

Met compensatieAAN compenseer je nu automatisch CO₂-uitstoot! Zo vergeet je het nooit meer. Of kies voor compenseren per tankbeurt.

[Lees meer over de mogelijkheden](#)

Hoe werkt CO₂-compensatie?

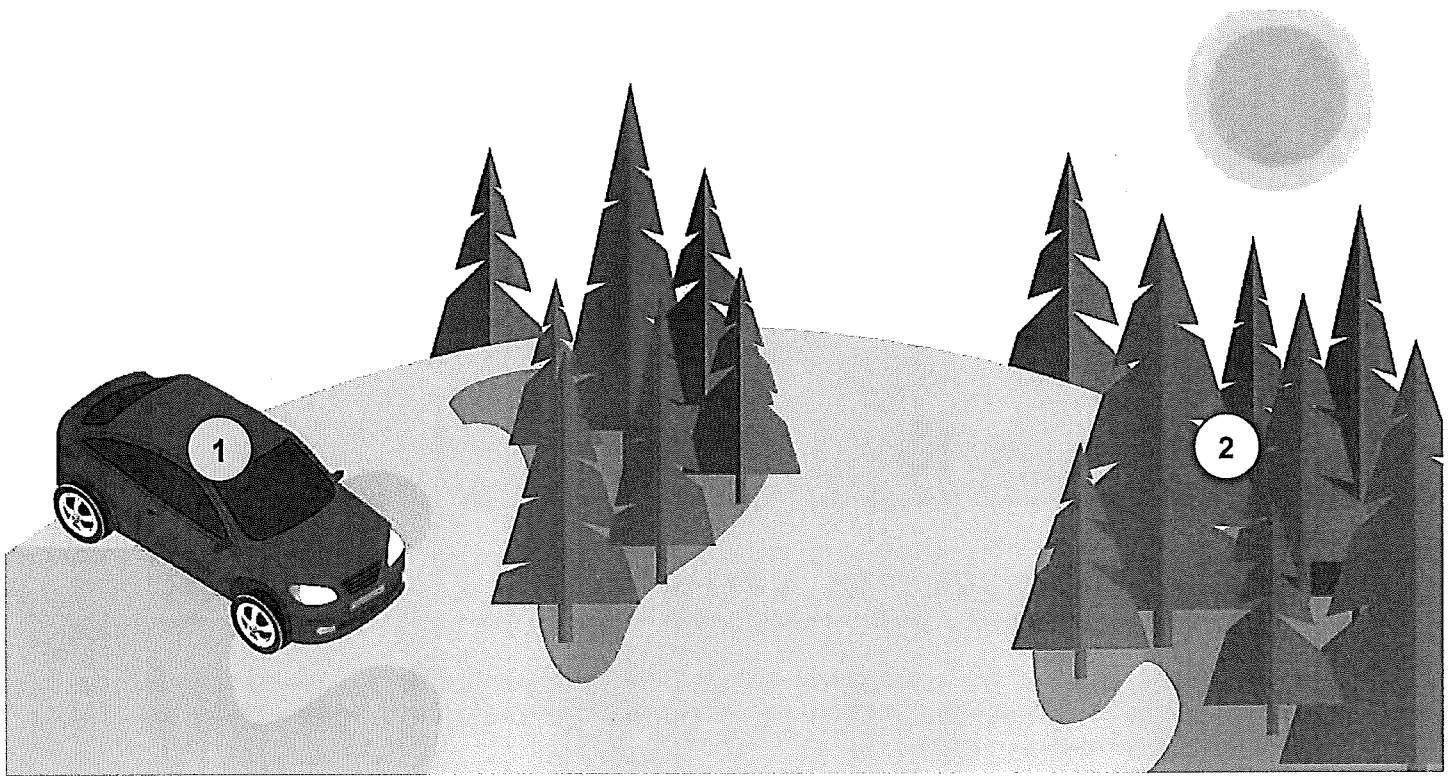
Wat is CO₂ eigenlijk? Wat is hierbij de rol van bomen? Hoe werkt de compensatie van CO₂ precies?

[Lees meer over deze en andere vragen over CO₂-compensatie](#)

"Het beschermen van bos en planten van bomen is een zeer effectieve manier om CO₂ in de atmosfeer terug te dringen." Sylvo Thijsen, directeur Staatsbosbeheer

[Lees meer over CO₂-opname door bomen](#)

Wat zijn de resultaten?

1 Al 123.773 rondjes om de wereld gecompenseerd.*

Sinds april 2019 hebben veel Nederlanders de CO₂ gecompenseerd voor de brandstof die zij tankten. Met het aantal liters brandstof kun je 123.773 keer CO₂ gecompenseerd om de wereld rijden. 1 rondje om de wereld is gelijk aan 40.008 km. Een gemiddelde automobilist rijdt elke 2 jaar een rondje om de wereld.

* Disclaimer

 Zoek een Shell-Station

"Er bestaat niet één enkele oplossing voor de aanpak van klimaatverandering. Een transformatie van het wereldwijde energiesysteem is nodig. Van elektriciteitsproductie tot industrie en transport. Shell zal haar steentje bijdragen."

Ben van Beurden, Chief Executive Officer Royal Dutch Shell

10 tips om CO₂-uitstoot te voorkomen

CO₂-uitstoot compenseren voor bedrijven

Meer over de energietransitie bij Shell

CO₂-UITSTOOT COMPENSEREN BIJ SHELL

We zijn allemaal veel op de weg. Om boodschappen te doen. Om onze kinderen naar sportclubs te brengen. Om te werken of in ons geval om onze brandstof te produceren en naar de tankstations te vervoeren. Het is voor ons allemaal belangrijk om CO₂-uitstoot (koolstofdioxide) zoveel mogelijk te vermijden of te verminderen. Zo kun je zelf CO₂-uitstoot al verminderen. Wil je nog meer doen? Dan kun je samen met Shell CO₂-uitstoot van je gekochte brandstof compenseren door bij te dragen aan investeringen in projecten voor het beschermen en ontwikkelen van natuur.

Bij Shell bieden we oplossingen om uitstoot te voorkomen, bijvoorbeeld door het aanbieden van elektrisch laden. Ook proberen we uitstoot te reduceren, denk aan het aanbieden van E10-benzine met bio-ethanol. Tot slot geven we de mogelijkheid om te compenseren, bijvoorbeeld voor klanten die nog niet in staat zijn om over te stappen op elektrisch rijden.

Wat is CO₂-compensatie?

Wie benzine, diesel of LPG bij Shell tankt kan ervoor kiezen de CO₂-uitstoot te compenseren die vrijkomt als gevolg van verbranding van de brandstof in de motor. Compenseren wil zeggen dat je investeert in compensatieprojecten. Shell koopt volgens internationale normen zogeheten Carbon Credits van projecten die ontbossing voorkomen of natuur herstellen.

Voor elke liter fossiele brandstof kan precies worden berekend wat de CO₂-uitstoot is bij verbranding. Daardoor weten we hoeveel CO₂ moet worden gecompenseerd en hoeveel koolstofkredieten daarvoor nodig zijn. Eén koolstofkrediet staat gelijk aan 1 ton niet uitgestoten of verwijderde CO₂.

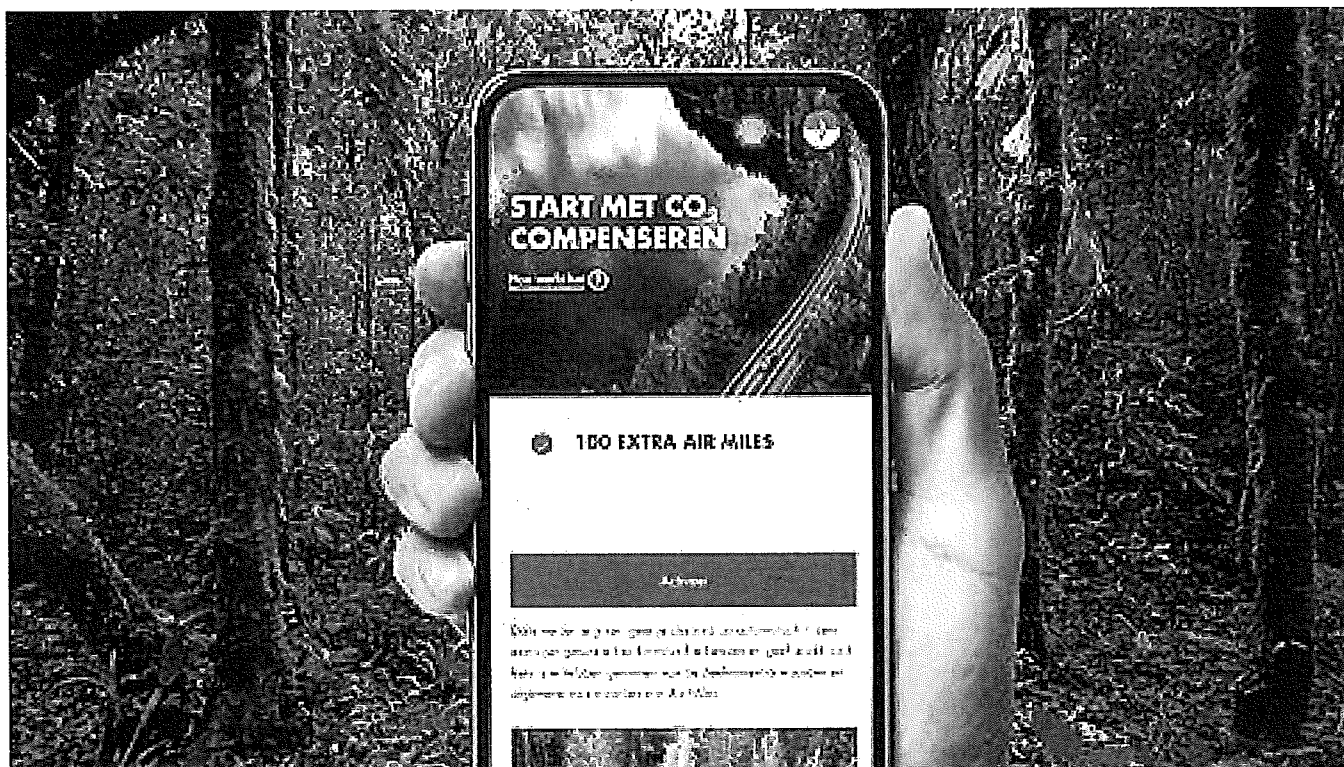
Er komt niet enkel CO₂ vrij bij verbranding van de brandstof, maar ook bij het traject van de winning van de olie tot aan de benzinepomp. Denk bijvoorbeeld aan het transport van brandstof uit de raffinaderij naar het tankstation. Shell compenseert de CO₂-uitstoot die vrijkomt bij het traject vanaf het winnen van de olie tot aan de benzinepomp.

Shell gebruikt voor haar CO₂-compensatie Carbon Credits die zijn gecertificeerd volgens internationaal erkende standaarden zoals de Verified Carbon Standard, Gold Standard en de American Carbon Registry. Na externe controle mogen de organisaties achter de projecten kredieten uitgeven voor een bedrag dat gelijkstaat aan de impact die ze ermee kunnen maken.

Hoe kan ik bijdragen aan CO₂ compensatieprogramma's bij Shell?

1) CO₂-uitstoot helpen te compenseren bij de kassa.

Je kunt door 1 cent extra te betalen per liter CO₂-uitstoot van de getankte brandstof bijdragen aan investeringen in CO₂-compensatieprojecten. Voor een gemiddelde tankbeurt van bijvoorbeeld 30 liter, betaal je € 0,30 extra. Shell koopt dan koolstofkredieten die volgens internationale normen de CO₂-uitstoot compenseren van de winning van ruwe olie tot aan de benzinepomp voor de klant. De zogeheten Nature Based Carbon Credits, worden gebruikt voor investeringen in projecten die ontbossing voorkomen of natuur herstellen.

2) Automatisch CO₂-uitstoot compenseren met compensatieAAN

Als je je aanmeldt voor compensatieAAN en Shell Euro 95, Shell Diesel of Ipg tankt, dan verschijnt de 1 cent extra per liter automatisch op de kassabon na het scannen van je Air Miles-kaart. Hierdoor compenseer je CO₂-uitstoot van je brandstofverbruik. Shell compenseert CO₂-uitstoot van de winning van ruwe olie tot en met de benzinepomp. Als je je hebt aangemeld voor compensatieAAN en je tankt Shell V-Power Benzine of Shell V-Power Diesel, dan compenseert Shell de volledige CO₂-uitstoot; vanaf de winning van ruwe olie tot en met het brandstofverbruik.

Activeer

* Disclaimer

*CO₂-compensatie voorkomt niet dat er CO₂-uitstoot vrijkomt wanneer de brandstof wordt geproduceerd of gebruikt. CO₂-uitstoot compenseren, wil zeggen het aankopen van Carbon Credits, waarmee geïnvesteerd wordt in geverifieerde projecten om bossen te beschermen en bomen te planten. Deze Carbon Credits, zijn geen gelijkwaardige vervanging voor energieoplossingen met een lagere emissie. Er wordt immers nog steeds CO₂ uitgestoten.

VEELGESTELDE VRAGEN

Wat is CO₂-compensatie?

Door een financiële bijdrage te leveren aan compensatieprojecten kun je als consument jouw eigen CO₂-voetafdruk compenseren. Deze projecten zorgen ervoor dat CO₂-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik gecompenseerd wordt, bijvoorbeeld door bossen te behoeden voor kap. **Lees hier meer over CO₂-compensatie.**

Hoe kan ik CO₂-uitstoot compenseren bij Shell?

Er zijn drie mogelijkheden om CO₂-uitstoot te compenseren bij Shell:

1: CO₂-compenseren met compensatieAAN: meld je eenmalig aan voor compensatieAAN en compenseer automatisch CO₂-uitstoot bij elke tankbeurt. Als je jouw Air Miles-kaart laat scannen aan de kassa, wordt automatisch 1 cent extra per liter in rekening gebracht en op de bon gezet (dit geldt voor benzine, diesel of LPG). Hiermee betaal je de compensatie van CO₂-uitstoot die wordt veroorzaakt door de kilometers die je zelf met de gekochte brandstof maakt. Shell betaalt dan de compensatie van CO₂-uitstoot die vrijkomt bij het winnen van de olie tot aan de benzinepomp. Tank je Shell V-Power? Dan betaal je niets bij, want Shell betaalt dan de CO₂-compensatie van de getankte liters, vanaf de winning van de olie tot en met de kilometers die je rijdt.

2: CO₂-uitstoot compenseren bij de kassa voor 1 cent extra per liter: Als je benzine, diesel of LPG tankt, kun je voor 1 cent extra per liter CO₂-uitstoot compenseren die vrijkomt als gevolg van de verbranding van de brandstof in de motor van jouw voertuig. Als je hiervoor kiest, compenseren wij CO₂-uitstoot die vrijkomt bij het traject vanaf het winnen van de olie tot aan de benzinepomp.

3: CO₂-compenseren met Miles & Me: Miles & Me, ons Air Miles-spaarprogramma, biedt ook de mogelijkheid om CO₂-uitstoot te compenseren. Als je hiervoor kiest, compenseren wij CO₂-uitstoot van de aangekochte brandstof. Deze optie kost je niets en is niet van invloed op het Air Miles-saldo.

Wat is compensatieAAN?

Hoe werkt compensatieAAN precies?

Geldt bij Shell V-Power gratis CO₂-compenseren?

Waarom bijdragen om CO₂-uitstoot te compenseren?

Het IPCC, het Intergouvernamenteel Panel voor Klimaatverandering van de VN, stelt dat het ondersteunen van natuur een belangrijke rol speelt in het beperken van de opwarming van de aarde. Daarbij geldt dat compensatie een belangrijke aanvulling is en geen vervanging van manieren om uitstoot te voorkomen of verminderen.

Shell gebruikt voor haar CO₂-compensatie Carbon Credits die zijn gecertificeerd volgens internationaal erkende standaarden zoals de Verified Carbon Standard, Gold Standard en de American Carbon Registry. Na externe controle mogen de organisaties achter de projecten kredieten uitgeven voor een bedrag dat gelijkstaat aan de geverifieerde impact. De berekening van die impact is gebaseerd op wetenschappelijke methoden en standaarden. Om de kwaliteit en integriteit van compensatie te steunen en verbeteren is Shell actief lid van de Taskforce on Scaling Voluntary Markets en een internationale groep experts die werkt aan verbetering van de kwaliteit van **compensatieprojecten - Opent op Shell.com** . Ook laat Shell haar projecten beoordelen aan de hand van de eisen van de Climate, Community and Biodiversity Standards. Deze normen kijken niet alleen naar de voordelen bij het tegengaan van klimaatverandering, maar ook naar andere positieve effecten, zoals het beschermen van biodiversiteit.

De integriteit van de processen voor de screening van Carbon Credits, het toezicht op de prestaties van de projecten, de aankoop, de reconciliatie, de afboeking en de uitgifte van certificaten, ter ondersteuning van het CO₂-compensatieprogramma van Shell, wordt jaarlijks gecontroleerd door Lloyd's Register Quality Assurance. Deze gekochte en afgeschreven Carbon Credits dragen dus wezenlijk bij aan de beperking van het negatieve effect van de CO₂-uitstoot van klanten.

Werkt compensatie AAN op alle stations?

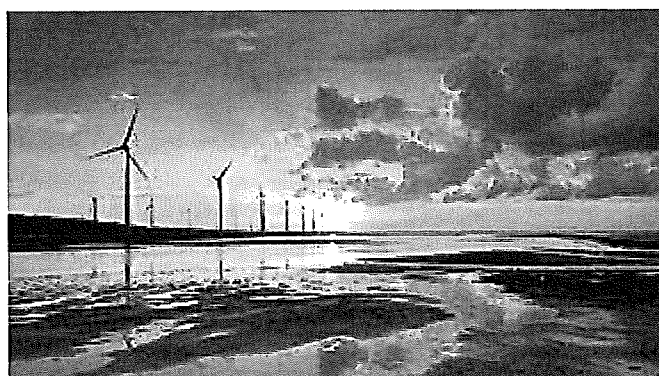
Wat zijn de algemene voorwaarden van CO₂-compensatie bij Shell?

LEES MEER

Zakelijk CO₂-compenseren. Nu kan het

Compenseer CO₂-uitstoot van uw wagenpark met Shell en bereidt uw onderneming voor op de toekomst.

De nieuwe energiekaart

Shell is groot in olie en gas. Maar op steeds meer plekken in Nederland werken we aan schonere energie. Benieuwd wat Shell in uw buurt of regio doet? Bekijk onze stapjes én stappen in de Nederlandse energietransitie.

10 tips voor efficiënter rijden

CO₂-uitstoot is een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. Daarom is het nodig om CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te verminderen of te voorkomen. Dat kan door zo min mogelijk brandstof te gebruiken, bijvoorbeeld met efficiëntere auto's, met het gebruik van zuinigere brandstoffen, door (gedeeltelijk) elektrisch te rijden of door het aanpassen van je rijgedrag.

HOE WERKT CO₂-COMPENSATIE?

Shell biedt je de mogelijkheid om CO₂-uitstoot van de liters brandstof die je bij ons tankt te compenseren. Maar hoe gaat dit precies in z'n werk? En wat maakt CO₂-uitstoot eigenlijk zo schadelijk? De antwoorden op deze en andere vragen lees je hier.

Meer over CO₂-compensatie

Wat is CO₂?

Koolstof oftewel 'Carbon' is opgeslagen in fossiele brandstoffen (aardolie, steenkolen, aardgas) en komt vrij als CO₂ bij het verbranden hiervan. Doordat er tegenwoordig wereldwijd veel wordt uitgestoten – onder andere tijdens autorijden – warmt de aarde ook te veel op: het zogenoemde broeikaseffect. We willen CO₂-uitstoot graag samen terugdringen om de klimaatverandering te beperken. Om de klimaatverandering aan te pakken, moeten we CO₂ die door menselijke activiteiten wordt veroorzaakt terugdringen.

Wat is CO₂ Compensatie?

CO₂-uitstoot is een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. Om klimaatverandering tegen te gaan speelt de natuur een cruciale rol. Bomen halen namelijk CO₂ uit de lucht. CO₂ bestaat uit koolstof (C) en zuurstof (O₂). De zuurstof geven ze af aan de lucht en de koolstof slaan ze op. Bomen nemen vooral CO₂ op als ze groeien. De koolstof die ze in de groeifase hebben opgeslagen, blijft wel in de boom. Als het hout verbrandt of weggrot, komt de koolstof weer vrij in de lucht als CO₂. Door bossen te beschermen en ervoor te zorgen dat er niet gekapt wordt, blijft de opgeslagen koolstof dus in de boom. Zo kun je bijdragen aan CO₂-compensatie.

10 TIPS OM CO₂-UITSTOOT TE VOORKOMEN

[Klik hier voor de tips](#)

HANDIGE LINKS

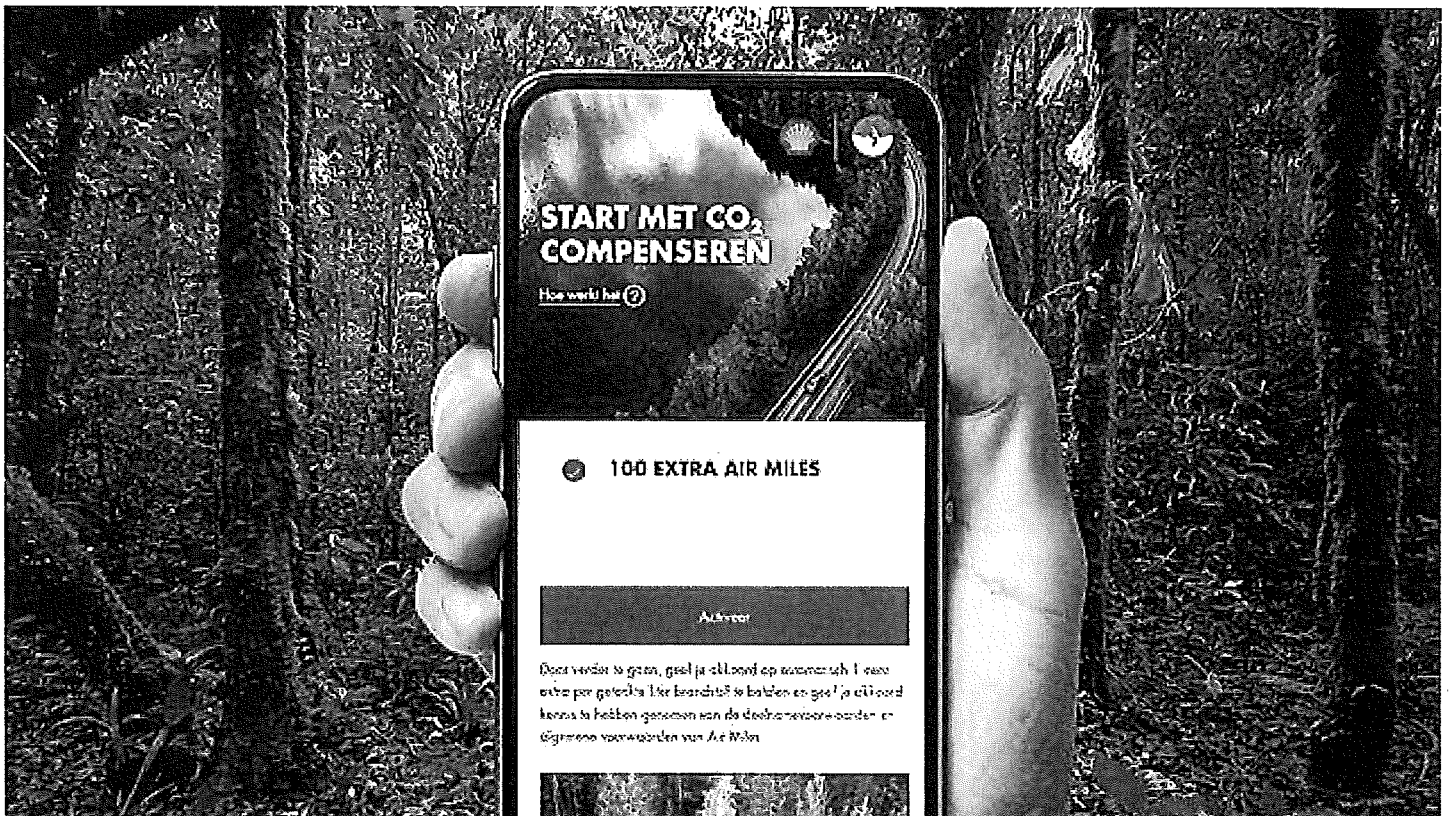

Zo compenseer je CO₂-uitstoot

Bij Shell kun je de CO₂-uitstoot van de brandstof die je tankt compenseren. Compenseer ook CO₂-uitstoot en draag bij aan het beschermen en aanplanten van bos. Lees meer.

CO₂-uitstoot compenseren bij Shell

Activeer compensatieAAN en je compenseert automatisch bij elke Shell tankbeurt je CO₂-uitstoot.

Meld je nu aan

Met compensatieAAN compenseer je nu automatisch CO₂-uitstoot! Zo vergeet je het nooit meer. Of kies voor compenseren per tankbeurt.

CompensatieAAN

* Disclaimer

*CO₂-compensatie voorkomt niet dat er CO₂-uitstoot vrijkomt wanneer de brandstof wordt geproduceerd of gebruikt. CO₂-uitstoot compenseren, wil zeggen het aankopen van Carbon Credits, waarmee geïnvesteerd wordt in geverifieerde projecten om bossen te beschermen en bomen te planten. Deze Carbon Credits, zijn geen gelijkwaardige vervanging voor energieoplossingen met een lagere emissie. Er wordt immers nog steeds CO₂ uitgestoten.